

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор!
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 1/2 год. пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсьяна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Зміна намісника.

(+) Найвисшою постановою з 8. червня с. р. як вже вчера звістила урядова Wiener Ztg. »звільнив цїсар тайного радника г-р. Леона Пінїньського із становища намісника Галичини з повним признанєм его заслуг, відданих на тїм становищі державі і перенїс его в сталий стан спочинку«, а при тїм »покликав его до палати вельмож яко досмертного члена«. Рівночасно найвисшою постановою з того самого дня покликав цїсар тайного радника, г-р. Андрія Потоцького на становище намісника Галичини, звільняючи его з дотеперїшнього становища краєвого маршала.

Коли г-р. Пінїньський після уступлення ки. Сангушка обнимав многоважний і трудний уряд намісника Галичини, покладали і Русини в нїм великі надїї, що він, набравши досвїду на парламентарній ниві і яко образований за границею професор університету причинить ся до справедливого уладженя межинародних відносин польско-русских, а тим витворить конечні условини до мирного і успішного розвитку і поступу краю, що він помножить і розширить національно-культурні і економічні задатки осягнені Русинами за намісникованя г-р. Баденього і тим пособить дальшому, успішнїшому розвитку економічному і культурному руского народу в Галичині. Взагалї-ж знов весь край покладав надїї на молодого, повної сили намісника, що й на полях адміністрації буде строго пильнувати точного береженя законів і законних розпорядків та положить конєць самоволї підвладних органів урядових і наставати ме на скору полагоду адміністраційних справ.

Одначе ті надїї не справдили ся, позаяк уступивший намісник не поправив зо всім адміністрації краєвої і наріканя не лише Русинів, але й Поляків виправдував недостачею робочих сил адміністраційних. Вийшовши з подільської шляхти, приляг цілою душею до неї (і підляг впливови Подоляків, найбільше зацофаного і розвитку руского народу неприхильного сторонництва). Сему сторонництву потурав г-р. Пінїньський в опорі проти всяких уступок в користь Русинів (справа рускої гімназії станиславівської) і довів сею політикою до виходу руских послів з соїму, а так само не спиняв загорїлости своїх давних товаришів-професорів львівського університету, що довело до виступу академічної рускої молодїжки. Бажаючи повести краєву політику иншою дорогою від своїх безпосередних попередників, фаворизував москвофілів в дусї політики г-р. Альфреда Потоцького і Залєського і тим допоміг розвельможити ся в краю сему протинародному і протидержавному елементови, а ослабити становище Русинів-народовців, а також становище руских послів в соїмі підорвав зменшенєм їх числа, обмеживши тим спромому інтерпеляцій і самостійних внесень.

Та хоч г-р. Пінїньський так ішов на руку Подолякам, не міг вдоволити їх за-

багів (краківське сторонництво вважало его з самого почину чужим собі), позаяк в часї рїльного безробітя не хотїв завести виїмкового стану, польські людовці і стояловці не могли ему забути виїмкового стану в Західній Галичині, а лише Всеполяки в останних часах стали боронити г-р. Пінїньського (коли его становище було захитане), позаяк не спиняв роздмухуваня межинародних пристрастей поїздками дра Козловського і позаяк уважали его жертвою нелюбого їм дра Кербера.

Місце уступившого намісника займе в тих днях дотеперїшний маршалок краєвий г-р. Андрей Потоцький. Вийшовши з краківського сторонництва, прихильнїшого від всіх инших польских сторонництв змаганям руского народу, вихований на заходї, мало мав нагоди познакомити ся з потребами і справами руского народу. Одначе ставши краєвим маршалком, почав близше займатися тими справами і в краєвим соїмі і видїлі старав ся бути льоальним супроти Русинів. Не хочемо вдавати ся наперед в нїякі політичні розважуваня про нового намісника, можна одначе сподївати ся, що на сїм становищі буде мати нагоду і схоче ще близше і глибоше вглянути в руску справу і піде справедливою дорогою супроти Русинів, яка єдино може довести до мирної полагоди межинародних взаємин в Галичині.

Д О П И С Ь

з Комарна.

(Комедия, чи собранїє членів Общ. Качковського).

Єще якийсь місяць наперед оголосили «Галичанїн» і «Русское Слово», що в нашїм рудецкїм повіті відбудуть ся загальні збори членів філії Общества М. Качковського. Як звісно, ся філія існує в селі Грішні і жадної діяльності не розвиває. Отже, щоби таки показати, що щось кацапня значить і щоби на дальше держати нарід при собі в темнотї, скликано їх до Комарна на день 9. червня. Того самого дня мала відбутися українсько-руска прогулька і концерт в честь 42. р. смерті Генія Тараса. Вже від самого ранку почав нарід їздити ся. І так бачимо, їде отець »porządny wicemarszałek« декан Матковской з Горожанки великої, за ним его дяки, піддячі і прочі лаєї на ковбаси. Їде о. Сапрун з Колодруб, Заяц з Горожанки малої, о. Стедоф, Растовецкой з Грішна, ну і вічний посол, господин Дякоф. Видко, буде »многочисленное собранїє«. Та ба, їдемо до міста, а тут бачимо госп. Павенцкогo і госп. Мончаловскогo! Сей остатний навіть і не зі Львова приїхав, а з Пільзна зі славянського їзду дневникарів, думаючи, що тут хтось его авторитету послушає і що наверне українцоф.

Отже найперше почала ся о 9. годїні Служба Божа і тут сейчас вилїзло кацапске шило на верх. Ото підчас проповіді зачинає о. Сапрун нападати на українцоф, барвінчукоф, фонетикарей, таї против штрайків, — змішавши те все разом до купи. Таї таки сейчас по так славнїй проповіді много народа вийшло з церкви. Тепер править ся дальше вже без перешкоди, а господин Мончаловской хоть є апоста-

тою-схизматиком навіть читає »Вірую«, в католицькій церкві! По скінченїй розправі їдемо на собранїє до салї Тов. задаткового. Народа зібрало ся до 500, а богато стояло під кікнами, бо сая не могла помїстити.

Отже собранїє. На предсїдателя собранія вибрано о. Матковскаво. Першїй гос. Павенцкой привитав собранїє від головного штабу у Львові. Відтак плїв на язичю о. Криницькой, але нарід заглушив его; не розумїємо. Предсїдатель просив о »спокойствїє«, говорячи, що як буде тишина, то кождому дасть голос, хто лише зголосить ся. Отже записали ся єще до слова госп. Мончаловской і Калимон, канд. адвокатский. Тепер почала ся і на добре сварка. Президия, кацапскї отци, дяки, піддячі і яких з 30 обаламучених селян заявили ся за госп. Мончаловским, а з яких 400 грудий залунав голос: »Нї, ми знаємо предсїдателя, він нас туманить, говорячи, що удїлить і п. Калимонови голосу! Най говорить перше п. Калимон, а потїм той якийсь Мончаловский! Ми знаємо того відступника і рішучо ему голосу »наперед не удїлимо!«

Правительственный комісар п. Макаревич, заступник старости, чекає єще дальше (бо се Українець-Русин) і дивить ся на сю комедію, може чей утишуть ся. Однак збори приймають чимраз острїйшїй характер! Хвиля, а кацапня вся вилетить за двері. В тїм сгає о предсїдатель і просить комісари розв'язати збори. Єще перед розв'язанєм зборів чути тут і там пісню: »Ще не вмерла Україна« і »Не пора«; а по розв'язаню зборів з соток грудий відїзвали ся єї рародні гимни, а кацапня одна то змовкла, друга повтікала, а третї, як о. Гумецький з Таринова, не знати чи з гнїву, чи може унесеним сею прегарною мельодизєю »Не пора«, вимахуючи руками сьпївав на ціле горло! По такїм невдалїм собранїю кацапска інтелїгенция до 25 людий відбула »абщой ужїнок« у пана Турса і тут вже г. Мончаловскому і цілій кумпанїї йшла гладше обєдитительная політика при пиві, а там славним патріотам-туманам з Грімна, Речігова, Горожанки великої і малої поставлено 4 чвертки пива, ковбас: ну, та они хоч при пиві і охлапах, однак не могли отрясти ся із вражїня недавного віча, яке виставило їх на прилюдний сором.

Нашї-ж мїщани і селяни по вічу удали ся до місцевої читальнї і тут при поворотї о. Матковскогo, Цороха ст. прав., госп. Михалинича, Кашубскогo і инших твердолобів устроїли їм гїдну для них овацію. Тепер вже навіть многі селяни кацапи прозріли і здаєть ся, що вже жадна кацапска шонка тут в Рудеччинї не удасть ся.

Того самого дня мала відбутися також укр.-руска прогулька. Однак задля дощу не відбула ся. Відтак відбув ся концерт в честь Т. Шевченка і вийшов величаво. Сая не могла помїстити гостей. Селяни не могли нарадувати ся чудним сьпївом і грою поодиноких осіб. Так і рудецке селянство не остало ся позаді, умїє оцінити свого Генія.

Комарнянєць.

Цар до Риму.

Ера монарших візит і ревізит не скінчила ся єще, бо отсе доносять, що тепер президент францускої рєпублики має ревізитувати в Льон

доні короля Едварда VII, а цар має відвідати італійського короля, та по дорозі зложити візиту у Відні. Перша подорож вже порішена і має бути запечатанам англо-французької згоди і вирішанам інтересів, але про другу відзивають ся голоси сумніву.

Збув ся іменно такий факт в римській парламенті, який може цареві насунути поважні сумніви що-до їзди до Риму. Соціалістична партія задемонструвала проти царського прибуття в такий рішучий і безглядний спосіб, що не лише впровадила в хлопіт італійське правительство, але і цареві може нагнати як не страху перед італійським терором, то віради до неприхильних ему демонстрацій.

З голосів фільосемітської праси, як і з сеї обставини, що взагалі в соціалістичнім стороництві, а в італійським особливо, жиди мають великий вплив, можна догадати ся, що се жиди спонукали сю демонстрацію проти Росії за кишеневські події. З сеї нагоди жиди розвинули всюди величезну агітацію проти Росії, як між собою, так і через соціалістів, однак римська маніфестация прибрала найострійшу форму і найбільше має політичного значіння.

Соціаліст Моргарі немов би від нехочу запитав президента італійської палати послів, чи цар прибуде коли до Риму. Президент міністрів Бакчелі відповів в місця радісно: Так є! Тоді зі крайньої лівниці гукнули, як на команду: Не хочемо его! Нехай сидить дома! Проч з катом! Президент просить о спокій і дає голос інтерпеллянтові:

«Італійське соціалістичне стороництво — говорить Моргарі — бачить себе спонуканам до заяви в справі подорожи царя до Риму (великий крик). Палата памятає, що підчас торжественних прийнят англійського короля і німецького цесаря ми захували ся зовсім спокійно. Не було ні одної ворожої маніфестації (гамір), не тому, немов би ми перемінили ся на монархістів, але тому, що они є константудійними монархами і їх краї управляють ся парламентарно. Ворожний акт проти сих монархів був би тому обидою для тих народів і то в хвилі, коли через своїх представителів подають нам прильну руку. Але цілком инша справа в царем, в якого безмірній державі інтелігентна буржуазія і жаждучий гідного людий побуту пролетаріят живе під самодержавем. Народ не бажає нічого, як тільки конституція, а цар відповідає ему нагайкою, козацкими списами, шибеницею, Сибіром і Сахаліном, звідки ще не вернув ніхто живий з тамошних копалень».

Голоси зі крайньої лівниці кричать: Проч з царом! Проч з козаками! Президент: Пошануйте монарха, який є приятелем Італії! Цемапдінї: Але з цивілізацією не має ніякого діла! (Більшість горячо протестує і накидає

ся на бесідника та на соціалістів — кричать: Проч з простаканам! Жидівські раба! і т. и.)

Моргарі: Всякі многолітствія в честь царя підчас его подорожи до Риму були би славо-словом для кнута, козацької нагайки і ката (знов зриває ся страшний гамір; Моргарі заложив руки на груди і чекає). Ганьба народови, який ентузіазмував би ся для царя, євїдчив ему гостинність. (Живі протести; президент збурений запевнює, що овшім нарід буде урадований візитом царя). На всякий спосіб правительство вчинило би добре, коли би повідомило в Петербурзі (більшість кричить у великім зворушеню; соціалісти збігають ся до Моргаріого)... що цар зробив би найліпше, коли би зрік ся своєї подорожи до Риму, бо инакше его висвістаємо.

Повстає ще більший крик і гамір. Соціалісти раз враз кричать: Висвістаємо! Так! висвістаємо! Голоси більшости: А ми вас поарештуємо! Інші голоси: А що на се скажуть Мілеранд і французські соціалісти? Моргарі: Ми не є французські соціалісти. Вкінці буря стихає, встає президент кабінету Бакчелі і як найострійше ганить «нечемність» соціалістів, запевнюючи заравом, що весь народ з цілою сердечністю прийме царя в Римі (гучні оплески більшости).

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В п'ятницю: руско-кат. Ізаакія; рим.-кат. Онуфрія — В суботу: руско-кат. Єрмія; рим.-кат. Антонія з Падви.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорі відновлені передплати, зглядно о вирівнані залеглостей, та о приєднувані нам нових передплатників.

— **Господарско-економічні збори** відбувають ся нині у Львові в комнатах «Рускої Бесіди» при участі до 60 осіб з провінції і зі Львова. Між присутніми є кільканадцять селян і до двадцять священників. Народи почали ся о 11 год. рано. Точний звіт з наради подамо пізнійше.

— **Про руске віче в Чернівцях** доносять телеграфічно: Вчора відбули ся ту збори мужів довіря з цілої Буковини. Пос. Микола Василько реферував про політичні стороництва, пос. Пігуляк про положеніє буковинських Русинів на церковнім полі, пос. Смаль Стоцький про політичні відносини і про конечність зміни виборчої ординації до сойму. Послам висказано довіре за їх дотеперішню діяльність, почім ухвалено резолюції з домаганем: зміни виборчої ординації до сойму, внесенія двірських обшарів, заведенія рускої мови урядової в адміністрації і судівництві та ін.

— **З Самбора.** (Збори філії Р. Тов-а педаг.). Дня 1. червня н. ст. відбули ся збори філії Тов-а педагогічного в Самборі при участі 23 членів. Голова, відкриваючи збори, підніс вагу Тов-а педаг., его задачі, та о скільки оно сповняє ся при нинішних обставинах. Товариство

педагогічне повинно бути перше що до ваги і повинно найти сильне попере в загалу, бож оно доперва наче підготовляє материял до дальшої будови. По відчитаню звіту з діяльності товариства і его стану материяльного, наступив відчит професора Ф. Колесси на тему: «Про автобіографічний характер повістей Федьковича». Ш. прелегент подав загальні ціхи повістей Федьковича, а відтак на основі повістей, поезій і листів, писаних Федьковичом до приятелів, виказував, за кого держав ся сам поет, серед яких обставин, та під якими впливами він ріс. На закінченіє подав прелегент кілька характеристичних начерків головних осіб з повістей Федьковича. Відчит заняв присутних як з огляду на спосіб представленія, так і живих образів, які прелегент змалював, тож вповні заслужена була подяка, яку ему заявили збори. — З порядку дневного обговорювано справу премій в школах народних. Між иншими вказав голова філії на видавництва Товариства педагогічного. Довша дискусія вивязала ся при справі запомогового фонду. Збори застановляли ся над способом, як можна би збирати вкладки з огляду, що учителі, члени товариства в Самбірщині порозкидувані по цілім повіті. Збори заявили в засаді за потребою запомогового товариства, котре би обняло всі круги учительства і зобовязало їх до складанія датків. Вкінці збори прийняли внасене Виділу: Визначась три нагороди для членів філії Тов-а педаг. в Самборі, головно для учителів народних за відчити з обсягу шкільництва народного, котрі мають бути предложені до одінки Виділови до кінця вересня 1903. До комісії оціночної вибрано ще проф. Ф. Колессу. Перша нагорода виносить 12 К, друга 8, а третя 5 К.

— **Вірадна проява.** Не одного єчудує ся ввіймова а проте тим вірадрійша проява, що то бідні селяни з одної оселі рускої в Парані, Ріо Кляро, яка числить 8.000 Русинів, зібрали між собою 600 (шістьсот) мільрейсів т. є. поверх 600 К в цілі закупна книжок (бібліотеки). Голова комітету для поратованія Русинів паранських у Львові, Вп. радник Ревакович одержав лист від о. Никона Роздольського, руського пароха з Ріо Кляро, в яким о. Розд. доносить, що рівночасно вислав через ц. і к. австр. консулат в Курітібі 600 мільрейсів зібраних нашими поселенцями з Ріо Кляро на закупно книжок і просить, щоби тим займитись і старатись уискати як найбільше зниженіє ціна а по можности децо також даром. На жаль гроші ті помимо уливу більше як двох місяців доси ще не прийшли до Львова. Видко, така довга урядова дорога. Наколи би ті гроші надійшли, то належало би постарати ся, щоби нашим бідним заморським братям, що помимо свого убожества складають таку жертву для своєї рідної просвіти, при тій нагоді вислати вповні достаточну, гарно випосажену народну бібліотеку. — Всі наші видавництва повинні дати книжки по як найнижших цінах, а надто децо в додатку безплатно, позаяк десятками тисяч шлють польські книжки і часописи до своїх кольовій і то безплатно. Вислане гарної і повної бібліотеки за власні гроші поселенців буде мати тим кориснійший вплив і значінє, що се дієсь не безплатно але за власні гроші бідних селян. Коби лише ті гроші прийшли, а не пропали де на непевних бразилійських почтах. Ся жажда рускої книжки і готовість поносити

Родинне житє.

(Гадки проф. д-ра Фрідріха Паульзена).

Під розвагу руским „соколкам і паннам“

2) подав

Др. ІВАН КОПАЧ.

Родина є відтак найнижшим самостійним елементом правно-державного житя. У всіх племен арийської раси є первісно батько, яко представитель родини, остаточним підметом правним. Суспільна юрисдикція яко така не не знає зовсім инших членів родини, вона доходить до них лиш через голову дому: Коли котрому з них стане ся кривда, то голова дому шукає для них справедливости; коли вони заподіють кривду, то він за те мусить відповідати. В границях родини нема місця для безпосередного дійства юрисдикції суспільної; правом в родині є воля голови дому.

Римске право в своій первісній формі висловило сей погляд найострійше. Батьківська власть є тим правом необмежена; всі члени родини стоють під владою (manus) батька родини (pater familias); він може жінку і діти продати в неволю або убити, право зовсім про те нічо не хоче знати. Ба навіть жонатий син, wraz з жінкою і дітьми, стоїть під батьківською рукою. Так само батько родини є правним властителем все-

го того, що члени родини посідають, чи то яко зародок, чи яко спадок, чи яко даровизну, чи якнебудь инакше. При его смерти входить без його волі, ба навіть проти його бажаня, найстарший син ві всі права голови дому, він продовжує особу батька. В цілім пробиває ся такий основний погляд: властивим підметом правним не є власне одиниця, лиш родина, а ся не вмирає, лиш зміняє представителя своїх прав. Про те є також обовязком кожного голови родини супроти суспільности постарати ся о наслідника на своє місце т. зн. оженити ся і мати законні діти. Така була основна точка погляду, з котрої Римляни і Греки дивили ся на подруже. Та поволі і під тим зглядом довершило ся розлюзненіє родини. Вже в римскім праві видко чим дальше тим більше поступенне обмежуваніє власти батьківської; а для нинішних відносин правних взагалі вже не є родини або їх представителі, лиш в першій лівні одиниці правними підметами. Та при правильнім ході річей все таки й нині ще інгеренція права радо задержує ся перед порогом хати; інгеренція закона між членами родини все і всюди являє ся тяжким ударом, ба навіть часто руїною родини.

Вкінці родина є також остаточним, релятивно самостійним огнищем релігійного житя. Первісно кожда родина є осібною обрядовою одиницею (Kultgemeinschaft) з осібними богами родинними. Культ предків, що — по думці Спенсера, опертій на основнім прослідженю величезного фактичного материялу, — є зачатком вся-

кої первісної релігії, був певно свільний також всім арийським народам; найповнійшим він заховав ся у Римлян в культі лярів і пенатів; та сліди почитаня домових і родинних духів находимо також у Греків і Германців. Душі предків — говорять вірованіє — витають часто межі потомками, їх просять щоденно до обіду, їм подають угощеня з домашних дарів, вони мстять брак дбалости про них нещастями всякого рода. Голова дому є жрецем того культу, огнище — домовим вітварем. Релігія племені або міста є релігією розширеної родини, сьвятиня — домом, де єї боги мешкають, вітвар — огнищем міста; начальник загального культу є начальником міста, король заравом начальником родин, котрий обрядову громаду заступає перед Богом; прецінь Греки і Римляни задержали, як звісно, по усуненю політичного королівства королівство яко уряд сакральний — з огляду на богів. Звідси походять, що родинні події первісно всюди мають релігійний характер. Заснованіє родини є справою, що також богів обходить; староримска форма заклочуваня подружа, confarreatio, є символічним пиром, через котрий невіста входить в релігійну звязь нової родини.

Подібно у Греків обшоено новонародженого сива в церемоніальнім обході коло огнища (дифтеріа), щоб його ніби представити богам, при чім рівночасно дитині надавано імя.

Нині вправді не маємо вже жадної домашньої релігії, але й нині не зникло ще зовсім з родин певне домашнє почитанє Бога: Молитва

жертви на закупно рідних книжок нашими бідними братами на далекій чужині най буде приміром а zarazом замітом совісти для неодного нашого інтелігенга в краю.

— **Станіславська консисторія** заборонила в сих днях всім священникам уживати при Службі Божій женьську прислугу, хотій би ту прислугу сповили навіть учениці священника-катохита. Лише монахиї можуть служити священникови при літургії і то лише в крайній потребі.

— **Хліборобський страйк.** Gazeta narodowa доносить, що в Будзанові приготворяють Русини зі соціалістами страйк на час жнив і старають ся втягнути(?) до страйку і деяких польских „вловсцян“.

— **Роздор між польскими академиками.** Виділи «Братньої помочи слухачів політехніки» і «Братньої помочи слухачів університету» зірвали всякі товарискі зносини з вшехпольскою «Читальною академічкою» після ухвали онодішного віча польских академиків у Львові.

— **Чинна зневага посла.** З Відня доносять, що на румунського посла Лупу напав перед парламентом професор богословского інститута в Сераві, Сіміч, і чинно его зневажив. Сіміча арештовано.

— **Купці в обороні своєї чести.** Торговельна палата в Кракові ухвалила розслідувати заміти Якова Кавфлера, заступника віденского Creditverein-у, які він зазначив при при недавній судовій розправі в Кракові. Кавфлер заявив був тоді, що 90 проценту галицких купців, розуміє ся, жидівских, є банкрутами і озманцями. Сею справою займе ся окрема комісія вибрана торговельною палатою.

— **Самоубійство.** З Тернополя доносять, що там дня 8. с. м. відобрав собі жите вистрілом з револьвера 27-літній Іван Брикович, мурар, родом з Тернополя. З листів самоубійника виходить, що причиною самоубійства були довги.

— **Страйк.** Дня 8. с. м. застрайкували в Ряшеві мурарські робітники, заняті при будові окружного суду і гімназії. Страйкарі жадають 10-годинного часу денної праці і мінімальної платні денної 3 К 60 сот.; підвищення плати о 30% для позамісцевих мурарів; помічникам має ся платити 1-60 К, а помічницям 1-20 К.

— **Іспит зрілости** в гімназії Франц Йосифа у Львові здали: Антонець К. (прив. з відзн.), Аргасійський Т., Бергер А., Бялоскурский М., Бурбер Л. (з відзн.), Цетвінський М., Хрущевский Т., Деркач А. (з відзн.), Дороцінський М. (з відзн.), Двожак Ф., Гавронський А., Кубала В. (з відзн.), Луців Й., Міхальський В., Новицький Е., Паньчишин М. (з відзн.), Пьонтковский Й., Пентак Й., Рибарский Й., Швайд Г., Шотт К., Скушкевич Р., Смолька В., Соханський К., Солтис С., Шнайман С. (з відзн.), Тарнавский Ал., Тавшинський Р., Туліє К., Вальдман Л., Вітещак Ф., Дольницька О. (прив.), Яблоньска Е. (прив.), Погановска М. (прив. з відзн.), Кадишна М. (прив. з відзн.), Прухницька А. (прив.), Скурська К. (прив.), Клецан Й. (екстер.), Гольдберг Й. (екстер.), Красуска Марія (екстер.), Шренцель Х. (екстер.), Зільберштайн Софія (екстер.).

— **Захльороформований на смерть.** До загального шпиталю в Заліцках зголосив ся до операції Петро Гільтай, 21-літній паробок з Глуш-

кова. По захльороформованю він вже не пробудив ся. Хто винен его смерти, покаже слідство.

— **З судової салі.** Перед трибуналом присяжних судіїв у Львові відбула ся розправа проти відвічального редактора Monitor-а п. Вол. Матковского, обжалованого о обиду чести кс. М. Фіялковского статьею, поміщеною в Monitor і, в якій закинено кс. Фіялковскому нечесні вчинки. При розправі обжалований звиняв ся тим, що про замічене згаданій статі не знав, бо не був тоді у Львові, а статью написав пос. Брайтер. По переведеній розправі трибунал засудив п. Матковского на 100 К гривни або на 10 днів арешту і на покритє судових коштів. Засуджений зголосив відклик від вироку.

— **Мантій чи божевільний?** Перед двома місяцями зголосив ся в поліційнім уряді в Фридлянді якийсь мущина і предложив свої документи на доказ, що називає ся Рудольфом фон Габсбург, є родом з Ціріху в Швайцарії, а его родичі звали ся Рудольф і Марія Габсбургі. Документи, як опісля показало ся, були підроблені і тому виславо за паном Рудольфом стежний лист з праказом, арештувати его сейчас, коли би приховлено его в границях Австро-Угорщини.

— **Всесвітній Союз почтовий.** Міжнародне бюро всесвітнього Союзу почтового, маюче свій осідок в Берні швайцарским, оголосило недавно перегляд устрою почт в поодиноких державах в світі. Дотичні цифри видають світло на степень культурности держав. Замітні отсі рубрики згаданого перегляду: число заведень почтових і число персоналу почтового. Що до числа заведень почтових, то перше місце займають Сполучені Держави північної Америки, бо мають їх 78.000, опісля Німеччина 45.623, Велика Британія 22.400, Британські Індії 13.600, Франція 11.000, Італія 8.000, Австрія 7.600, Росія 6.200, Угорщина 5.000, Японія 4.500, Швайцарія 3.700, Швеція 3.300, Іспанія 3.000, Болгарія 2.000 і т. д. Скринок почтових найбільше має Німеччина, бо 123.008, за нею йдуть: Сполучені Держави 118.000, Франція 67.000, Велика Британія 57.000, Японія 48.000, Брит. Індії 47.000, Австрія 28.000, Італія 22.000, Росія 20.000, Іспанія 12.000 і т. д. Рівнож що до числа персоналу почтового перше місце займає Німеччина, бо має его 233.176, дальше йдуть Сполучені Держави 226.825, Вел. Британія 179.000, Франція 77.000, Брит. Індії і Росія по 67.000, Японія 56.000, Австрія 46.000, Італія 38.000 і т. д.

— **Планета Нептун** є між зніаними планетами найдальше віддаленою від сонця. Его відкрили одночасно англійський звіздар Адамс і париский Леверіє в 1845 р., опираючи ся на математичних доказах, що поза Ураном мусить естувувати якась планета, під якої впливом дорога Урана улягає деяким неуравильностям. Відкрите Нептуна належить завдячити лише математиці, бо Нептун яко звізда 8-ої величини, яких на небозводі є мільярди, та з огляду, що его оборот докола сонця триває звшч 164 літ і тому порушає ся між звіздами дуже повільно, не звернув би на себе уваги звіздарів. Голим оком Нептуна зовсім не видно з нашої землі, хотій его обем є 55 разів більший від обему землі. Не видно его задля великого віддаленя від сонця, яке вивосить 1.490 мільонів кілометрів. Лучі сонця відбиті від Нептуна доходять до нас в не-

значній кількості, тому ся планета в далеко-виді виглядає як темний малий кружок, на якім нічого не можна розпізнати. Лише з аналізи спектральної его світла можна вносити, що Нептун находить ся в стані газівим, як Уран, і має високу теплоту. На Нептуні не видно ніяких плям, по яких можна би пізнати, чи він обертає ся докола своєї осі. Місяць, який кружить докола Нептуна, належить до звізд 14. величини, а в далековиді представляє ся як дрібна точка хотій его промір є довгий на 3.600 клм.

— **Конкурси** розписали: Повітовий виділ в Ярославі на посаду окружного лікаря з осідком в Мощанах. Плата 1600 К річно. Подана можна вносити до дня 20. липня с. р. — Крава рада шкільна на посаду учительки школи вправ при жіночій семінарії у Львові. Подана можна вносити до дня 25. червня с. р.

— **З львівської архієпархії.** На конкурс розписані парохії: Спас, перегиньского деканата, з речинцем до 27. липня, Кропивник калуського дек. Снович, золочівского дек. і Якимів, буського дек., з речинцем до 1. серпня. — Канонічну інституцію на парохію Лісники одержав запрезентований на сю парохію о. Вас. Купшір. — Відпуску для покріплення здоровля одержали оо.: Евг. Герасимович з Присовець на один місяць, Март. Барвінський з Покропинової на 6 тижнів, Ол. Гвоздецький з Скороморохів на 4 тижні, Філімон Авдиковський з Пуцилівців на три місяці і М. Авдикович з Княжолюки на п'ять тижнів.

Революція в Сербії.

Нинішні телеграми донесли з Сербії про страшну, кроваву подію, яка стала ся сеї ночі в Білгороді на королівским замку. Телеграми звучать:

Білгород, 11. червня. Год. 10. мін. 30 раю. Короля Александра, королеву Драгу, брата і сестру королевої та б. президента міністрів Марковича, ген. адютанта королівского Лазара Петровича і б. міністра війни Павловича нині в ночі замордовало військо. Нове правительство прокламувало королем Петра Карадьюрдіевича.

Білгород, 11. червня. Оголошена плякатами на улицах проклямація доносять: Нині в ночі застрілено короля Александра і королеву Драгу. Утворено нове правительство. Конституцію з 6-цвітня 1901 привернено знова до життя. Попередній скупштину скликає ся на день 15. с. м. Ту слідують підшиши нового міністерства: Йован Авакумович, президент кабінету; Любомир Калієвич, мін. заграничних справ, Стоян Ротіч, мін. внутрішних справ; ген. Генчіч, мін. торговлі; ген. Йован Атанаркович, мін. війни; др. Велькович, мін. скарбу; полковник Ал. Машін, мін. публичних робіт; проф. Стоянович, мін. просвіти; Люб. Шінкович, мін. судівництва.

Білгород, 11. червня. Вість про атентат прийнято в місті спокійно; населене витає нових мі-

ранна й вечірна і молитви при Іджено вказують все ще на родину як на найвузший релігійний звязок. І взагалі, що небудь ще лишило ся в нашім житю з релігійних церемоній, все те вяже ся передовсім з подіями родинними: з урядженем, смертию, слубом. І так також і жива передача релігії, о скілько вона взагалі можлива, відбуває ся посеред родини.

Можна отже сказати: родина є найвузшим кружком, що удержує і обнимає жите одиниці, а zarazом є єї посередником в зносинах з ширшими кругами суспільними. І тому то здорове жите родинне — Пестальоцці казав: «щастє родинне (Haussegen)» — є найважнішим услівем здорового, правдиво людского розвою жита одиниці.

2. Родина яко забороло історії людского жита.

Я додаю ще одво. Тим моментом, що дає людскому житю в порівнаню зі звірячим властивий характер і своєрідне значіне, є історичність его естования. Та і ся має своє коріне в родині; чоловік живе житем історичним, бо живе житем родинним.

Звірята не є історичними творами. Поодинокі їх генерациї слідують по собі в часі, але їх жите йде без історичної звязи зі собою. Кожда генерация повторяє зміст жита своїх попередниць, мотилі і хрущі сего літа живють тим самим житем, яким жили також їх предки перед тисячю або й десятима тисячами літ; повторюване-ж того самого процесу не дає жадної

історії. Або, хоч поодинокі породи звірят і маюють справдішний розвій за собою, як се приймає новіша біологія, то прецінь вони не переживають его субективно, особисто; вони самі нічо про те не знають. Їх свідомість, як небудь вона там і устроена, не є історичною, і тому вони не маюють також самосвідомости, котра є проявою наскрізь історичною. Противно чоловік переживає історію обективно і субективно.

Обективно: Слідуючі по собі покоління не живють тим самим житем; кожда генерация має свій питомений зміст жита, свої стремління, свої ідеали; єї віра, єї стрій жита, єї понятя є інші. Але ті ріжні змісти не є без звязи зі собою; вони маюють внутрішне полученє, вони творять раціональний (sinnvoll) рял, на подобу поодиноких стадій розвою в житю одиниці або поодиноких сцен в драмі. Ми не можемо виправді історії укладати з єї провідної ідеї, так як укладаємо частини поеми з ідеї цілости; але ми єї всі в сей спосіб відчуваємо: по середних віках йде ренесанс і реформация, по віку воєн релігійних і правовірства (ортодоксії) вік шістьзму і еманципації розуму (Aufklärung), по часах еманципації розуму романтизм і т. д.: єї всі стрії наступають по собі не лише зверхню, але й з внутрішною, повною зміслу конечности. І от, вікпціи стремлять всі прояви жита роду людского до того, щоби сплести ся в одну розумну (sinnvoll) цілість. Одно сьміле порівнанє називає всесвітню історію Божою поемою; та нині ніхто вже не відважує ся думати, що змісл

тої поеми можна висловити в якій небудь історіософічній формулці; як можна невеличкий відламок історії, що лежить перед нами, вияснити як замкнену в собі цілість? Може ми стоїмо що-йно на початку історії людства в правдивім зміслі того слова тоб-то історії яко жита всіх народів на землі, полученого в єдність через взаїмне впливане їх-же на себе.

Се загальне жите людства переживає отже одиниця також субективно: вона знає те, що було, і думає про те, що буде. Межи житем предків і потомків стоїть его власне в повязаній на всі боки середині. Предкам завдячує те, чим є. Всі героїчні постати історії живють в его історичній памяти; всі, що бороли ся за правду, свободу, справедливість, за правдиве народолюбство і правдиву гуманність, жили і для него; він чує ся їм зобовязаний до вдячности і до наслідования. Бути достойним батьків — се зазив, який звертає до него історична свідомість. Він буде таким, наколи, так як тамті для него, буде працювати і бороти ся для грядучих поколінь; отже й ті є в его свідомости, яко жива цілє. Так то в історичній свідомости розширює ся жите чоловіка поза вузький круг, який воно виповнює своїм хвиливым треванем. Кожда одиниця переживає подекуди жите цілого роду людского.

(Дальше буде).

ністрів окликами. Моці короля і королевої виставлено на публичний вид в королівській палаті.

Атентат сповнено між год. 11. а 2. в ночі.

Відень, 11. червня. Вість про кроваві події в Білгороді викликала ту потрясаюче вражінє. Цісар дізнав ся про білгородські події о 9. годині, а о 10^{1/2} мін. Голуховскій доніс монарсі близші вісти.

Кружить чутка, що Австрія з поминенєм дипломатичної дороги (лише по повідомленю Німеччини) займе тимчасом Сербію, оставляючи сербскому народови вільний вибір короля, але з поминенєм родини Карадзьордєвичів, котрі не сьміють уживати овочів свого кровавого злочину.

Говорять навіть, що до Сербії мають вийти два корпуси під командою генерала Гальгочого.

Бл. п. король Александер I був сином короля Милана і Наталії. Родив ся 14. серпня 1876. р. В 1888. р. по розлуці з мужем королева Наталія забрала сина до Вісбаден, звідки поліційною дорогою відслано єго батькови до Білгорода. По уступленю Милана з сербского престола дня 6. марца 1889. р., став королем Александер I дня 2. липня т. р., коронований в Кралєві, а управу Сербії на час єго малолітності переняли регенти Рістіч, Протіч і Бельмарковіч. Але вже 13. цвѣтня 1893. р. проголосив себе король. Александер повнолітним, прогнав регентів, розвязав ліберальне міністерство Авакумовіча, зложив нове радикальне міністерство Докіша і обняв управу Сербії.

Новий сербський король Петро Карадзьордєвич, родив ся в р. 1846. в Білгороді. Єго батько Александер, став вибраним князем Сербії в 1842. р. по здетронізованю династії Обреновичів, але в 1858. р. мусів утікати з Сербії, коли народні збори зажадали від него зреченя ся престола. Спершу перебував в Туреччині а опісля в Австро-Угорщині. Помер в Темешварі в 1885. р. Як він так і єго син Петро зазначували при кожній нагоді свої претенсії до сербского престола і мали в Сербії своїх сторонників. Петро Карадзьордєвич був жонатий з Зоркою, дочкою чорногорского князя Николи, яка померла в 1890. р.

Телеграми.

Рим, 11. червня. Стан здоровля Папи римского поліпшив ся. Авдвенції відложено.

Триєст, 11. червня. Міска рада ухвалила не брати участі в нивішнім торжестві Божого Тіла, бо єпископ дозволив славянським товариствам виступити при торжестві зі своїми прапорами.

Загреб, 11. червня. Прокуратурия обжалувала начального редактора «Обзора» о державну зраду.

Лісбона, 11. червня. Американська дивізія маринарки виїхала звідси до Кільонії.

Лондон, 11. червня. Становище міністра Чемберлена захитанє наслідком неприхильного висліду голосованя на міністеряльній раді в справі проєкту Чемберлена що-до митового союзу всіх англійських посілоств. При голосованю прийнято сей проєкт яко неможливий до виконаня.

Київ, 11. червня. На шефа жандармів Новіцкого виконано атентат. Новіцкій переслухав політичну проступницю Фрункін, жидівку, з заводу акушерку, і тотя кинулась підчас переслуханя на Новіцкого з ножем та завдала єму рану в шию. Рана не є небезпечна.

Читайте!

Повне виданє Творів **ТАРАСА ШЕВЧЕНКА** коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. в. „**ПОЕЗІЯ Т. ШЕВЧЕНКА**“. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнійшою окрасою руських хат. Павір веліновий, формат на взір європейських клясиків, сторів 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСЬВІТИ“** у **Львові** (Ринок ч. 10.).

НАРОДНІ ИМНИ:

Ще не вмерла Україна! Не пора!

на картоновім папері видала «Народна Рада». Набувати можна в «Народній Канцелярії» у Львові (Ринок 10.) по 2 К за 100 примірників. На поchtову оплату належить долучити 20 сот. Менше як 100 прим. не висилає ся. (2-20)

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4 1/2% листи гіпотечні!
- 4% листи гіпотечні коронови
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4 1/2% листи Банку краєвого
- 5% облігації Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
Гіпотечного

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1903.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.	приходить о годині		посп.	особ.	відходить о годині	
		6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:22		до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор	
		6:20	з Чернівців (Галацу), Чорткова, Делятина	6:30		до Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний	
		6:50	з Брухович, щод. від 13. мая до 13. вер. вкл.	6:43		дв. Підзамче	
		7:35	з Самбора (по отвореню зал. Львів-Самбір)	6:45		до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича	
		7:40	з Янова	8:25		до Кракова (Відня, Праги), Берлина	
		7:45	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	2:50		до Лавочного, Хирова, Калуша	
		7:55	" " на дв. головний	9:05		до Янова	
		7:45	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:15		до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)	
8:10		8:15	з Станиславова (від 1. мая до 30. вер. вкл.)	9:40		до Белзця, Сокала, Любачова	
		8:15	з Сокала, Рави рускої	10:35		до Чернівців, Потутор, Делятина	
1:0		8:55	з Кракова, Відня, Праги, Берлина	10:57		до Тернополя, Потутор, дв. Підз.	
		10:25	з Рятнова, Любачева	10:40		дв. гол.	
		11:15	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	1:14		до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.	
		1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	1:55		до Пустомит 1. черв. до 13. вер. в нед. і сьв.	
		1:25	з Янова	2:10		до Брухович від 17. мая до 13. вересня	
2:15			з Підволочиск, Кошчинців на дв. Підз.			в неділі і сьвята	
2:30		3:14	з Брухович (15. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)	3:05		до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.	
		4:35	з Стрия, Самбора, Сколього (1/5-30,9)	3:15		до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.	
		5:06	з Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.	3:25		до Рятнова, Любачева	
		5:30	" " на дв. голов.	3:30		до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.	
1:40		5:40	з Чернівців, Іцкан	3:40		до Самбора, Хирова (по отвор. шляху)	
		5:50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина				
		5:55	з Белзця, Сокала, Любачева				
Н і ч				Н і ч			
12:20		8:04	з Брухович (17. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	12:45		6:05	до Станиславова, Жидачева
		8:25	з Брухович (15. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)			6:15	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави
		9:12	з Брухович (від 1. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)			6:30	до Янова від 17. мая до 13. вер. буден. дни
		9:20	з Чернівців, Букарешту				авід 1/5 до 10/5 і від 10/5 до 30/5, 1904. щоденно
		9:25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)			6:40	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
8:40		9:50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Риманова			7:10	до Сокала і Рави рускої
2:31		10:00	з Самбора, Сянока (по отвор. шляху Львів-Самбір)			7:20	до Перемішля від 1. мая до 31. жовтня
		10:07	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)			8:14	до Брухович (17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.)
		10:02	з Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Підз.			9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		10:20	" " на дв. голов.			9:20	" " дв. Підзамче
		10:40	з Лавочного (Пешту), Хирова, Калуша			9:55	до Янова від 17. мая до 13. вер. в нед. і сьв.
		3:09	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче			10:42	до Іцкан, Чорткова
		3:30	" " на дворець головний			10:55	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
						11:00	до Підволочиск, Бродів дв. головний
						11:24	дв. Підзамче
						4:10	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
						5:50	до Брухович від 17. мая до 13. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6. години вечером до 5. години 59 минут рано.

Час середно європейский різнять ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12, год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє пояснєнь в справах залізничних, продає білєти всякого рода і розклади їади.